

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18457-03-19 וילנאי ואח' נ' דראב ברקוביץ

לפני כבוד השופט רונן אילן

התובעים: 1. אורלי וילנאי
2. גיא מרוז

נגד

הנתבעת: נחמה דראב ברקוביץ

פסק דין

לפני תביעה לפיצויים בעקבות שני פרסומים ובהם ביקורת וביטויי גנאי בקשר עם התנהלות התובעים כמשפחת אומנה לפעוט.

התובעים, בני זוג ואנשי תקשורת מוכרים, שתפו את הציבור בפרטים על הליכי קבלתם להיות משפחת אומנה לילד ממוצא אריתראי. על התנהלות התובעים בקשר עם האומנה נמתחה ביקורת והועלו ביטויי גנאי למכביר, ובאלו גם מצד מי שבהמשך קיבל ייפוי כוח לייצג את האם הביולוגית בהליכים המשפטיים בקשר עם האומנה. נוכח פרסומים אלו הגישו התובעים תביעה נגד אותו פרקליט, ובטענה לביצוע עוולות כלפיהם, בעיקר בטענה להוצאת לשון הרע.

הנתבעת פרסמה שתי הודעות ובהן תמיכה באותו פרקליט של האם הביולוגית ולצד זאת גם ביקורת על התנהלות התובעים, תוך התייחסות לענייניהם האישיים וביטויים בוטים. על פרסומים אלו הוגשה התביעה נשוא פסק הדין.

לטענת התובעים, אותם פרסומים שביצעה הנתבעת מהווים הוצאת לשון הרע כלפיהם, וכזו שנעשתה בזדון ומצדיקה חיוב בפיצויים. לטענת הנתבעת, אין בפרסומים שבצעה כלל הוצאת לשון הרע, וככל שיש כזאת הרי שעומדות לה ההגנות הקבועות בחוק – ההגנה על פרסומים שיש בהם אמת והגנת תום הלב.

המחלוקות ביחס לאותם שני פרסומים עומדות להכרעה.

העובדות

1. התובעת 1, אורלי וילנאי (להלן: "אורלי") והתובע 2, גיא מרוז (להלן: "גיא") הינם בני זוג. התובעים מוכרים כאנשי תקשורת אשר במסגרת עיסוקם גם הגישו, במועדים הרלוונטיים לתביעה זו, תכניות שונות בערוצי הטלוויזיה המסחריים. הנתבעת מגדירה עצמה כ"פעילה חברתית".
2. במהלך דצמבר 2014 או בסמוך לכך, נתבשרו התובעים כי התקבלה בקשתם להיות "משפחת אומנה".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18457-03-19 וילנאי ואח' נ' דראב ברקוביץ

בעקבות אישור זה, קבלו התובעים לחזקתם ובהיותם "משפחת אומנה", ילד כבן 3 שנים (להלן: "הילד"), בן לאם מאריתראה השוהה בישראל (להלן: "האם הביולוגית"), ואשר לפי החלטת גורמי הרווחה הוצא מחזקתה. דבר מסירתו של הילד לתובעים כמשפחת אומנה פורסם באמצעי התקשורת ביום 21.1.15.

3. מעת שפורסם דבר מסירת הילד לתובעים כילד אומנה, פורסמו באמצעי התקשורת וברשתות החברתיות דברי בקורת נוקבים על התובעים, על אישורם כמשפחת אומנה ועל מסירת הילד לחזקתם. אף התובעים עצמם, לצד פעילותם התקשורתית, התראיינו בקשר עם האומנה, והמשיכו להחזיק בילד ולטפל בו כמשפחת אומנה.

4. ביום 4.2.18 פרסם עו"ד יוסי נקר (פרקליטה של הנתבעת בהליך זה; להלן: "עו"ד נקר") רשומה ובה טען שיצר קשר עם האם הביולוגית של הילד, כי הוא מתכוון לייצגה ללא תשלום, וכי לטענתה התובעים (הורי האומנה) אינם מאפשרים לה להיפגש עם הילד ביחידות. בימים שלאחר מכן פרסם עו"ד נקר רשומות נוספות המתייחסות לתובעים ולאומנה, ומתוך מתיחת ביקורת על התובעים.

התובעים סברו כי פרסומיו של עו"ד נקר מהווים פגיעה בזכות הילד לפרטיות וכן פגיעה בשמם הטוב, ולפיכך פנו לעו"ד נקר במכתב התראה ודרשו את הסרת הרשומות שפרסם. עו"ד נקר דחה את הדרישה ואף הוסיף להפיץ רשומות נוספות ובהן ביקורת על התובעים. נוכח זאת, ביום 14.2.18 הגישו התובעים תביעה נגד עו"ד נקר (ת.א. 18-04-29597; להלן: "תביעת עו"ד נקר") ובה עתירה לפיצויים.

5. על רקע ההליך המשפטי שהתנהל בתביעת עו"ד נקר, פרסמה הנתבעת ביום 6.2.19 את הרשומה הבאה ("הפרסום הראשון"):

"גיוש ואורלי מאד רצו ילד. על ילדיהם ויתרו והשאירו אצל בני הזוג הקודמים. אז הרווחה נתנה להם ילד שחור. גיוש ואורלי הכריזו שילחמו בהורים אם צריך על מנת שהילד ישאר ברשותם. ואז קם התותח יוסי נקר ומצא את האם. "הילד שלנו" חזר למקומו הטבעי. לאימו הורתו. גיוש ואורלי "הפסידו" את "הילד שלנו" עכשיו הם מנסים להאשים את יוסי נקר בהוצאת דיבה על כך שפרסם את מה שהם בעצמם סיפרו לכל עם ישראל. היום בשעה עשר שופט אילן רונן. ויצמן 1 ת"א."

ביום 12.2.19 פנו התובעים לנתבעת במכתב התראה, טענו כי הפרסום הראשון מהווה הוצאת לשון הרע כלפיהם, ודרשו להסיר את הפרסום, להתנצל ולשלם להם פיצויים.

הנתבעת לא השיבה למכתב התובעים, לא הסירה את הפרסום הראשון, וביום 24.2.19 פרסמה רשומה נוספת בזו הלשון ("הפרסום השני"):

"זוג הסלב יתייצב בבית המשפט?"

ממתי הורי אומנה הם צד בהליך משפטי????

כפי שציין Joseph Zernik הם משתינים בקשת על החוק."

שני הפרסומים שבצעה הנתבעת זכו לתגובות רבות, חלקן תוך שימוש בביטויי גנאי קשים כלפי התובעים. כשבועיים לאחר מכן, ביום 10.3.19, הוגשה תביעה זו.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18457-03-19 וילנאי ואח' נ' דראב ברקוביץ

תמצית טענות הצדדים, ההליך והראיות

6. לטענת התובעים, הפרסומים שעשתה הנתבעת מהווים הוצאת לשון הרע כלפיהם, וכזו שנועדה לפגוע בהם, לגרום להם לנזק תדמייתי וכלכלי ולקדם מטרות פוליטיות של הנתבעת, על חשבונם של התובעים.

לפי גרסת התובעים, מאז קבלו לחזקתם את הילד, כמשפחת אומנה, החל מתנהל נגדם מסע שיסוי מקיף באמצעי התקשורת בכלל, וברשתות החברתיות בפרט. מסה שיסוי וביזוי המציג אותם, בלי כל בסיס, כמי שכביכול "חטפו" את הילד, כמי שמחזיקים בו שלא כדין וכמי שמתנכלים לאם הביולוגית של הילד.

מסע שיסוי זה, כך נטען, מובל על ידי צדדי ג' להם מוניטין מפוקפק של כאלו שמנהלים מערכה נגד כלל מערכות הרווחה ומנגנוני האימוץ, והנתבעת הצטרפה למסע השיסוי. היקף המערכה המתנהלת נגדם, כך טוענים התובעים, לא הותיר להם ברירה אלא לפנות לערכאות.

בפרסומים שבצעה הנתבעת, כך לגרסת התובעים, הציגה אותם הנתבעת כ"חוטפי ילדים" וככאלו אשר כתם מוסרי דבק בהתנהגותם. בפרסומים אלא גרמה להם הנתבעת, אף כך לגרסתם, להשפלה ולביזוי וזאת בכוונת זדון ורצון לגרום להם לפגיעה ולנזק.

על יסוד טענה זו לעוללת לשון הרע עותרים התובעים לחיוב הנתבעת בתשלום פיצוי בסך של 150,000 ₪ ולצו המורה לה לפרסם התנצלות על הדברים שכתבה על אודות התובעים.

7. בכתב ההגנה מכחישה הנתבעת את טענות התובעים מכל וכל וטוענת שמדובר בתביעת השתקה.

כתב ההגנה אשר הוגש מטעמה של הנתבעת ארוך מאד ומשתרע על פני לא פחות מ- 40 (!) עמודים. בכתב ההגנה לא מסתפקת הנתבעת בהתייחסות פרטנית וממוקדת לטענות שהועלו נגדה בכתב התביעה, אלא מבקשת לפרוס את כל מסכת הקשר שיש לתובעים עם רשויות האומנה, את מכלול מערך הקשר של התובעים עם האם הביולוגית תוך חזרה על האשמתם כמי שמנצלים את כוחם ופוגעים באם הביולוגית. כך, למשל, מכלל כתב ההגנה בחרה הנתבעת להקדיש 5 עמודים מלאים (!) לציטוט פרוטוקול ישיבה שהתקיימה ביום 14.12.15 בוועדת העבודה, הרווחה והבריאות של הכנסת. אף לא אחד מבעלי הדין נטל חלק באותה ישיבה, ובכל זאת מצאה הנתבעת להביא ציטוטים אלו בכתב ההגנה, בטענה שיש בהם כדי ללמד על ההסדרה בחוק של מעמד הורי האומנה בהליכים בעניינם של ילדי האומנה. במובאות נרחבות אלו ועל פני עמודים רבים, מבקשת הנתבעת לטעון בכתב ההגנה להתנהלות חמורה הן של התובעים והן של מערכות הרווחה. כזו שהביאה לכך שהתובעים נקטו בדרך של "Baby shopping", אילצו את מערכות הרווחה להעביר לחזקתם כמשפחת אומנה "ילד אריתראי" ובהמשך ניצלו את כוחם כדי להרחיק את הילד מהאם הביולוגית.

בסופו של יום, טוענת איפוא הנתבעת כי התביעה נגדה איננה יותר מתביעת השתקה, הפרסומים נשוא התביעה אינם מהווים לשון הרע כלל, וככל שהם מהווים לשון הרע – הרי שעומדות לה ההגנות הנתונות למי שמבצע פרסומים שיש בהם אמת ועושה כן בתום לב.

על יסוד טענות אלו מבקשת הנתבעת לדחות את התביעה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18457-03-19 וילנאי ואח' נ' דראב ברקוביץ

8. התובעים תמכו את גרסתם בתצהיר של כל אחד מהם; והנתבעת תמכה את גרסתה בתצהירה היא.

במהלך הדיון אשר התקיים ביום 10.3.21 נחקרו המצהירים והוקצבו מועדים להגשת סיכומים בכתב.

הגשת הסיכומים התעכבה. פסק דין שניתן נוכח אי הגשת הסיכומים בוטל. מכאן העיכוב בהכרעה במחלוקות.

דיון

9. בכתב התביעה עתרו התובעים לחיוב הנתבעת בפיצוי בגין 2 פרסומים ובטענה שאלו מהווים הוצאת לשון הרע.

עיון בסיכומי התובעים מראה כי אלו עוסקים הן באותם שני פרסומים נשוא כתב התביעה, אך גם ב- 3 פרסומים נוספים המיוחסים לנתבעת. התובעים מייחסים לנתבעת ביצוע עוולה בהתייחס לפרסום מיום 21.1.15 ואף ביחס לפרסומים שנעשו לאחר הגשת התביעה, פרסום מיום 14.3.19 ופרסום מיום 15.3.19.

לפרסומים אלו אין זכר בכתבי הטענות. התובעים לא עתרו בכתב התביעה בטענה כלשהי המתייחסת לפרסום מיום 21.1.15 ולא בקשו לתקן את כתב התביעה ולהעלות טענות ביחס לפרסומים שנעשו לאחר הגשת התביעה. לפיכך, הניסיון לבסס טענות על פרסומים כלשהם, זולת אותם שני פרסומים נשוא כתב התביעה, מהווה ניסיון להרחבת חזית שלא כדין. פסק הדין יתייחס לפיכך לאותם שני פרסומים נשוא כתב התביעה ותו לא.

10. פסק דין זה ניתן לאחר שכבר הוכרעה תביעת עו"ד נקר (ת.א. 29597-04-18 גיא מרוז ואח' נ' יוסי נקר [פורסם בנבו] 29.9.21), כאשר ערעור על פסק הדין תלוי ועומד במועד מתן פסק דין זה (ע"א 35960-11-21). במסגרת פסק הדין בתביעת עו"ד נקר מובאת סקירה של הדין וההלכות הרלוונטיים בקשר עם תביעת לשון הרע בכלל, וכזו המוגשת על ידי אנשי תקשורת ובאותם עניינים בהם עסקו כאנשי תקשורת – בפרט.

כאשר עסקינן באותה תשתית עובדתית בדיוק, טענות לביקורת על התנהלות התובעים בעניינים שהם עצמם עסקו בהם בכלי התקשורת, אינני רואה מקום לחזור ולהרחיב בפרטים ובעקרונות. ההתייחסות לאלו תיעשה לפיכך בתמצית, ובדגש על יישום העקרונות שנקבעו על המחלוקות נשוא תביעה זו.

11. לטענת הנתבעת, תביעה זו הינה "תביעת השתקה". כזו שהוגשה נגדה כדי להרתיע אותה, ואחרים, ממתחת ביקורת על התנהלות התובעים.

תביעה המכונה "תביעת השתקה", הינה כזו המוגשת בידי גוף חזק, במטרה להפעיל לחץ על נתבע ובכך "להשתיק" ביקורת או פעילות נגד אותו גוף. השימוש בטענת "תביעת השתקה" איננו כאותה מילת קסם אשר די בהשמעתה כדי להרעיד את אמות הסיפים ולשנות את מהלך בירור התביעה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18457-03-19 וילנאי ואח' נ' דראב ברקוביץ

על זה הטוען כזו טענה הנטל להוכיחה. הנטל להראות כי מתקיימים אותם מאפיינים שנקבעו בפסיקה כביטוי למצבים של "תביעת השתקה". מאפיינים כגון תביעה לפיצוי בסכום גבוה במיוחד, תביעה בקשר עם עניין ציבורי החורג מעניינם הפרטי של הצדדים, ופערי כוח גדולים בין הצדדים. על טוען הטענה להוכיח כי לא בבירור ענייני של מחלוקת מעוניינים התובעים, אלא בהשגת מטרות זרות ופסולות. בהשתקה. ולא פשוט הוא הנטל להוכחת טענה זו, טענה המבקשת לחסום תובע מפני בירור עניינו.

בחירת טענות הנתבעת מלמדת על היעדר כל ראייה, אפילו לכאורה, לתמיכה בטענה זו של "תביעת השתקה". סכום התביעה איננו נראה כמופרז, 150,000 ₪ בגין 2 פרסומים. ראיות לפערי כוחות גדולים לא הוצגו. אפילו ראיות להגשה סיטונית של תביעות מצד התובעים וכלפי אלו שמטיחים בהם ביקורת וכאלו הרי רבים – לא הוצגו. כך נמצא שהטענה לסיווג התביעה כתביעת השתקה נטענה באבחת קולמוס ובלי כל ראייה שתתמוך בטענה זו.

הטענה לסילוק התביעה בהיותה תביעת השתקה – נדחית.

12. חוק איסור לשון הרע, תשכ"ה – 1965 (להלן: "החוק"), קובע כי פרסום לשון הרע מהווה עוולה (סעיף 7 בחוק) ומגדיר "לשון הרע" כדבר אשר עלול, בין היתר, להשפיל אדם בעיני הבריות, לעשותו למטרה לבוז או ללעג מצדם, ואף לבזות אדם בשל מעשים או התנהגות המיוחסים לו (סעיף 1 בחוק).

ככלל, בבחינת דבר מה שפורסם לצורך הקביעה אם מהווה הפרסום "לשון הרע", נעשה שימוש במבחן אובייקטיבי ובמסגרתו נשאלת השאלה איזו משמעות היה מייחס קורא סביר למילים (ע"א 740/86 תומרקין נ' העצני, פ"ד מג (2), 333, 337).

כנגד הזכות לשם טוב לעיתים ניצבת זכות יסוד שעל חשיבותה אין צורך להכביר במילים – חופש הביטוי. בין אלו חדשות לבקרים נוצר מתח ונדרשת מלאכת האיזון. יש לאתר את אותה נקודת איזון שבין שתי הזכויות הללו, נקודה שהמעבר ממנה והלאה מטה את הכף לטובת אחת הזכויות. נקודת איזון המבטאת שיקוף של הערכה ערכית המשתנה בהתאם לנסיבות. ביטוי בפרסום אשר ייתפס כלשון הרע במצב אחד, עשוי שלא להיחשב כלשון הרע בנסיבות שונות (ראו למשל: רע"א 10520/03 בן גביר נ' דנקנר, [פורסם בנבו] 12.11.06, פסקה 1 לחוות דעתה של השופטת אילה פרוקצ'יה).

אחד הפרמטרים הרלוונטיים בקביעת אותה נקודת איזון, הינו מידת העניין הציבורי שמגלה הפרסום. וכאשר עסקינן בתובע שהוא עיתונאי, כזה אשר פועל בתחום התקשורת, הרי שהוא עשוי להיתפס כדמות ציבורית, והביקורת על פעילותו ככזו המעוררת עניין ציבורי. עניין שמגדיל את המשקל על כף המאזניים בה ניצב חפש הביטוי.

וביישום עקרון זה, התובעים הינם אנשי תקשורת והפרסומים נשוא התביעה עוסקים (בין היתר) בהיות התובעים משפחת אומנה לילד. סוגיה אשר התובעים עצמם מצאו לשתף בה את הציבור במסגרת חשיפתם התקשורתית. מצב זה מגדיל את משקלו של "חפש הביטוי" בבחינת טענות התובעים.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18457-03-19 וילנאי ואח' נ' דראב ברקוביץ

13. הפרסום הראשון עליו מלינים התובעים נעשה ביום 6.2.19. בפרסום זה מתייחסת הנתבעת לאומנה, וטוענת כי התובעים "הכריזו שילחמו בהורים אם צריך על מנת שהילד ישאר ברשותם". טענה זו יש לבחון בהתחשב במכלול הנסיבות. בפרט נוכח דברים שאמרו התובעים עצמם באמצעי התקשורת ביחס לאומנה ולאם הביולוגית. התובעים עצמם הרי פרסמו טענות שלפיהן האם הביולוגית "לא מתפקדת" והתובעים עצמם מתחו ביקורת על האפשרות שהאומנה תופסק. ואם כך, ביקורת על התנהלותם ואפילו הטענה שהם "הכריזו מלחמה" על האם הביולוגית איננה מגיעה כדי לשון הרע. באותו הפרסום מתייחסת הנתבעת לתביעת עו"ד נקר ואף "מזמינה" את הציבור להגיע לדיונים באותה התביעה. גם ביחס לחלק זה של הפרסום, לא מצאתי מה יש בו משום ביזוי או פגיעה אחרת בתובעים.

לצד זאת, באותו הפרסום מאשימה הנתבעת את התובעים כי "על ילדיהם ויתרו והשאירו אצל בני הזוג הקודמים". לחלק זה של הפרסום אין דבר וחצי דבר עם האומנה, עם הביקורת על האומנה, או עם הדיווח על ההליך המשפטי שבין התובעים לעו"ד נקר. חלק זה של הפרסום כולו לעג וביזוי. ניסיון להציג את התובעים כחסרי מוסר. כמי שוויתרו על ילדיהם שלהם. ביחס לחלק זה של הפרסום, אני מקבל את טענת התובעים וקובע שיש בו משום הוצאת לשון הרע.

14. הפרסום השני עליו מלינים התובעים נעשה ביום 12.2.19. חלקו הראשון של הפרסום השני עוסק, שוב, בתביעת עו"ד נקר וכולל ביקורת על מעמד התובעים בהליך המשפטי מול האם הביולוגית. גם בחלק זה לא מצאתי משום פגיעה המבססת טענה להוצאת לשון הרע. חלקו השני של הפרסום השני מתייחס לתובעים עצמם ומציגים בלשון בוטה כמי אשר "משתינים בקשת על החוק".

ביקורת שכזו רחוקה מלהיות התייחסות עניינית לסוגית האומנה, בהתייחס אליה בקשה הנתבעת להציג עמדתה ולבקר את התובעים. אמירה בוטה זו אף איננה מבטאת ניסיון גרידא להציג את התובעים כמי שמנצלים את מעמדם הציבורי כדי לשים עצמם מעל החוק. באמירה זו, בשימוש בלשון גסה, מוצגים התובעים ככאלו שכלל אין להם עניין בשמירת החוק. בכאלו אשר רואים עצמם מעל החוק. זו האשמה חמורה ובפרט כשהיא מוטחת באיש תקשורת. זו אמירה שאפשר וניתן היה להכיל לו נטענה בעלמה, אך לא כאשר היא מובאת ביטוי כה חמור ולא כשהיא חלק ממסע ביקורת רב משתתפים ורב פרסומים. גם ביחס לחלק זה של הפרסום השני איפוא, אני מקבל את טענת התובעים וקובע שיש בו משום הוצאת לשון הרע.

15. כך ניתן לערוך סיכום ביניים.

נמצא שהפרסומים שבצעה הנתבעת ובהם הציגה את התובעים ככאלו אשר:

"על ילדיהם ויתרו והשאירו אצל בני הזוג הקודמים"

ועוד הציגה את התובעים ככאלו אשר:

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 19-03-18457 וילנאי ואח' נ' דראב ברקוביץ

"משתינים בקשת על החוק".

הפיצה הנתבעת פרסומים המהווים הוצאת לשון הרע כלפי התובעים. מאידך, הטענה להוצאת לשון הרע ביחס ליתר חלקי הפרסומים, הביקורת על התנהלות התובעים כמשפחת אומנה והתמיכה בעו"ד נקר - נדחית.

לאחר שנמצא שיש לקבל את טענת התובעים להוצאת לשון הרע, יש לבחון אם עומדת לנתבעת הגנה מההגנות הקבועות בחוק איסור לשון הרע.

בכתב ההגנה, זה אשר כבר צוין שמשטרע על פני 40 עמודים, מביאה הנתבעת סקירה רחבה מאד של סוגיות מתחום דיני האומנה בכלל, והליכי האומנה בהם מעורבים התובעים בפרט. לצד סקירה רחבה זו טוענת הנתבעת בזו הלשון (סעיף 72 (ג) בכתב ההגנה):

"במסגרת ההליך תפרט הנתבעת את הידוע לה על התנהלות חמורה של התובעים אשר ממש פעלו באופן של "baby shopping". הוצע להם ילד אחד והם החליטו לאלץ את המערכת ליתן להם ילד אריתראי. ראו מחוברים פלוס".

שטר זה לא פרעה הנתבעת.

הנתבעת לא הציגה ולו ראייה אחת לרפואה לביסוס כל אותן אשמות קשות ובוטות שהטיחה בתובעים. לא אלו הכוללות ביקורת על הליכי האומנה. וודאי לא כאלו המתייחסות לענייניהם האישיים של התובעים או להתנהלותם.

מחדל זה הנתבעת, הימנעות מהבאת ראיות כלשהן בקשר עם ענייני האומנה, איננו משליך על התוצאה בהתייחס לביקורת שהשמיעה הנתבעת על התנהלות התובעים בהליכי האומנה. בראיות שכאלו אין צורך מקום בו נמצא שאין בפן זה של הפרסומים כדי להוות לשון הרע כלל. ומאידך, משליך הוא גם משליך על אותם דברי גנאי שמצאה הנתבעת לפרסם על ענייניהם האישיים של התובעים והתנהלותם.

לטענת הנתבעת עומדת לה הגנת אמת בפרסום.

סעיף 14 בחוק מורה כך:

במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה שהדבר שפורסם היה אמת והיה בפרסום ענין ציבורי; הגנה זו לא תישלל בשל כך בלבד שלא הוכחה אמיתותו של פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש.

הוראה זו מקנה הגנה זו לפרסומים עובדתיים שיש בהם משום פגיעה בשם הטוב ואף בכבודו של מושא הפרסום, ובלבד שהפרסומים היו "אמת" וכי מדובר במידע "שיש בו עניין לציבור". אלו שני תנאים מצטברים אשר הנטל להוכיחם רובץ לפתחה של הנתבעת, המפרסמת (ע"א 326/68 אסא נ' ליבנה, פ"ד כג(2) 23, 25).

בכל הנוגע לפרסום המייחס לתובעים "ויתור" על ילדיהם, לא הביאה הנתבעת כל ראייה אשר מהווה ולו ניסיון לבסס את האמירה, מה גם שלא ניתן להבין מה "עניין ציבורי" יש ביחסים שבין התובעים לילדיהם.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18457-03-19 וילנאי ואח' נ' דראב ברקוביץ

בכל הנוגע לפרסום המייחס לתובעים התנהלות השמה אותם "מעל החוק", הרי זו בכלל הבעת דעה כוללנית. דעה שאיננה עניין עובדתי הניתן לאימות ולכן כלל איננה בת הגנה בהוראה זו של הגנת אמת בפרסום (אורי שנהר, לשון הרע, תשנ"ז, עמ' 219). ולא למותר מלציין שלא הובאה בידי הנתבעת כל ראיה לביסוס טענה זו, הטענה שלפיה בחרו התובעים להפר הוראת חוק או להתעלם מכזו.

לפיכך, בין בהיעדר כל ראיה לביסוס הטענות, בין בהיעדר עניין ציבורי (בכל הנוגע ליחסי התובעים וילידיהם), ובין כאשר מדובר בהבעת דעה שכלל לא ניתן לאמת בעובדות, לא הוכחה טענת הגנה זו והיא – נדחית.

18. לטענת הנתבעת עומדת לה הגנת תום הלב.

סעיף 15 בחוק איסור לשון הרע מונה 12 חלופות נפרדות אשר כל אחת מהן עשויה להקים לנתבעת את ההגנה הנתונה למי שעשתה את הפרסומים בתום הלב. כדי להתבסס על הגנת תום הלב, שומה על הנתבעת להראות שמתקיימים שני התנאים המצטברים: האחד, כי עשתה את הפרסומים בתום לב; והשני, כי הפרסומים נעשו באחת הנסיבות המנויות בסעיפי המשנה של סעיף 15 לחוק (ע"א 844/12 דניאל מולקנדוב נ' שרה פורוש [פורסם בנבו], 22.2.17, פסקה 42).

המשכו של סעיף 15 בחוק בסעיף 16, אשר בתחילתו מקים חזקה לקיומו של תום לב, ובהמשכו מציג חזקה מבטלת. הוראת סעיף 16 בחוק יוצאת מהבדיקה האובייקטיבית של הפרסום והולכת אל נבכי המפרסם עצמו. אל תודעתו שלו. ואם בדיקה זו תגלה כי הפרסום לא היה אמת והמפרסם לא האמין באמיתותו; או לא נקט אמצעים סבירים לברר את האמת עובר לפרסום; או אם התכוון לפגוע במידה החורגת מהמידה הסבירה הנדרשת להגנת הערכים המוגנים – כי אז אין אפשרות לראות במפרסם כמי שנהג בתום לב.

19. כאמור, הנתבעת הציגה את התובעים כמי שוויתרו על ילדיהם וכמי ששמים עצמם מעל לחוק. די לעיין בתצהיר הנתבעת כדי להיווכח שאין בו ולו ניסיון להציג את הבסיס לביטויי גנאי אלו.

הנתבעת לא הצביעה ולו על בדיקה ראשונית, אפילו שטחית, שעשתה טרם הטיחה בתובעים כאלו האשמות. בטרם הציגה אותם קבל עם כאלו שוויתרו על ילדיהם.

הצגתו של אדם, הורה, כמי שמוותר על ילדיו מציגה אותו כאדם חסר מוסר. ככזה אשר פועל בניגוד לערכי אנושיות בסיסיים – חובת הורה לילדיו. טרם כזו האשמה, טרם כזו הדבקת דופי מוסרי בתובעים, מצופה היה שתיעשה בדיקה כלשהי. שימצא בסיס כלשהו להאשמה שכזו.

הנתבעת העידה כי המקור היחיד שהיה לה טרם בצעה את הפרסומים נשוא התביעה, הוא הדברים שפורסמו ברבים באמצעי התקשורת (עמ' 57; ש' 33 בפרוט'). כך העידה (עמ' 59 בפרוט'):

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18457-03-19 וילנאי ואח' נ' דראב ברקוביץ

ש: את הסכם הגירושים של גיא וגרושתו את ראית?

ת: לא.

ש: את הסכם הגירושים של אורלי וילנאי ובעלה?

ת: לא.

ש: והגרוש שלה לא ראית אז מאיפה את יודעת שהם ויתרו על הילדים שלהם?

ת: כי פרסמו את זה בתקשורת.

הנתבעת העידה כי "המקור" לפרסום שבצעה ובו יחסה לתובעים "ויתור" על ילדיהם היה "פרסום בתקשורת", אך כזה פרסום לא הוזכר בתצהירה או בכלל.

הנתבעת מביאה בתצהירה תיאור נרחב של פרסומים ביחס להליכי האומנה בהם נטלו התובעים חלק, הכרתם כמשפחת אומנה ומסירת הילד לחזקתם. הנתבעת הסבירה כיצד פירשה את הפרסומים הרבים ככאלו שהקנו לתובעים מעמד מיוחד בקבלתם כמשפחת אומנה. הנתבעת לא הציגה ולו פרסום בודד ממנו ניתן היה לשאוב את אותו מידע עליו התבססה כאשר הציגה התובעים ככאלו אשר "ויתרו על ילדיהם". קשה איפוא לראות כיצד ניתן לטעון לתום לב בפרסום שכזה.

כך גם ביחס לאותה אמירה בפרסום השני, אשר מציגה את התובעים ככאלו אשר "משתנינים בקשת על החוק". ביטוי זה איננו מבקש להציג את התובעים כמי שפועלים בניגוד לחוק. לו בכך הסתפקה הנתבעת, כי אז ניתן היה לקבל את הטענה שעשתה כן בתום לב ועל בסיס הפרסומים ביחס לתובעים. אלא שהנתבעת לא הטיחה בתובעים כי פעלו בניגוד לחוק, אלא בחרה לגדף אותם ולהציגם כמי שכלל אינם מרגישים בוושה על מעשיהם הפסולים. כמי שבחרים לעשות מעשים פסולים לאור יום ובאדישות לדעת הציבור על מעשיהם. לא מצאתי ולו ניסיון להסביר מה בסיס מצאה הנתבעת לשימוש בלשון כה גסה כלפי התובעים, ובהיעדר כזה בסיס, לא מצאתי מה תום לב יכול להיות בשימוש בכזה ביטוי. גם השימוש בלשון זה נעשה לפיכך שלא בתום לב.

20. וכך ניתן לעשות סיכום ביניים נוסף:

במסגרת הפרסום הראשון טענה הנתבעת כי התובעים ויתרו על ילדיהם. חלק זה של הפרסום מהווה הוצאת לשון הרע. חלק זה של הפרסום נעשה בלי שום בסיס, בלי שום ניסיון להציג כזה בסיס, ובהשתלחות בוטה שתכליתה פגיעה בתובעים בלי כל הצדקה ביחס לערכים המוגנים בהגנת תום הלב. ביחס לפרסום זה לא פעלה הנתבעת בתום לב ולכן גם לא עומדת לה הגנת תום הלב.

במסגרת הפרסום השני טענה הנתבעת כי התובעים מציבים עצמם מעל החוק. הנתבעת לא הסתפקה בתיאור זה אלא בחרה לעשות כן בלשון גסה ובלי כל ניסיון להסביר את הבסיס לכך. גם פרסום זה נעשה לפיכך שלא בתום לב.

די במסקנה זו כדי להביא לדחיית הטענה לתכולתה של הגנת תום הלב על הפרסומים.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18457-03-19 וילנאי ואח' נ' דראב ברקוביץ

21. אפילו נמצא שהפרסומים נעשו בתום לב, עדיין חייבת הייתה הנתבעת להראות כיצד חלים עליה אילו מסעיפי המשנה של סעיף 15 בחוק. אותם סעיפי משנה בהם מציינים נסיבות בהם עשויה לחול הגנת תום הלב. גם בנטל זה לא עומדת הנתבעת.

הנתבעת טוענת כי ביצעה את הפרסומים מתוך חובה "חוקית, חברתית או מוסרית". בטענה זו מפנה הנתבעת להגנת תום הלב הקבועה בסעיף 15 (2) בחוק. הוראה אשר מיועדת למקרים שבהם "האינטרס החברתי בכך שאדם ימסור לזולתו מידע מהסוג שבגיננו הוגשה התביעה הינו חשוב כל כך, עד שיהיה זה מוצדק לפרסם את הדברים למרות לשון הרע שבהם, גם אם יתברר בדיעבד שתוכן הפרסום אינו אמת" (אורי שנהר, לשון הרע, תשנ"ז, עמ' 283 – 284). אפשר וניתן היה למצוא תחולה להוראה זו במתיחת ביקורת על פגמים, לכאורה, בהליכי האומנה בהם מעורבים התובעים, אלא שאפשרות זו איננה רלוונטית לאחר שנמצא שחלק זה בפרסומים כלל איננו לשון הרע. מאידך, אין כל דרך להבין מה חובה מצאה לה הנתבעת לטעון קבל עם כי התובעים זנחו את הקשר עם ילידיהם הביולוגיים ואין כל דרך להבין מה בסיס מצאה הנתבעת להביא בפני הציבור את הטענה הבוטה שלפיה התובעים "משתיינים בקשת על החוק". לא מצאתי כל אינטרס חברתי בהטחת כזו אמירה בוטה בתובעים.

הנתבעת טוענת כי בסך הכל הביעה דעה על התנהגות התובעים. בפן זה של הטענה מבקשת הנתבעת להסתמך על ההגנה בסעיף 15 (4) בחוק, אשר מקנה הגנה לפרסומים שהינם הבעת דעה על התנהגות התובעים "בקשר לעניין ציבורי". הנתבעת איננה מסבירה כיצד יש לציבור עניין בהצגת התובעים כמי אשר זנחו את ילדיהם או ככאלו אשר "משתיינים בקשת על החוק". הנתבעת, לטענתה, רואה עצמה כפעילה חברתית. ככזו המבקשת למחות על התנהלות רשויות הרווחה ורואה חשיבות במתן במה לביקורת ציבורית על התנהלות רשויות הרווחה. טענה זו ניתנת לקבל. לא ניתן להפריז בחשיבות הביקורת גם על רשויות הרווחה. ובה בעת, לא ניתן להבין מה לביטויי הגנאי בהם השתמשה הנתבעת, מה לניסיון להציג את התובעים ככאלו אשר "משתיינים בקשת על החוק" ולאותה ביקורת לגיטימית על רשויות הרווחה. גם נוכח כל זאת, לא עומדת לנתבעת הגנת תום הלב וניסיונה לטעון להגנה זו – נדחה.

22. ונוכח כל זאת, אני מקבל את טענת התובעים, דוחה את טענות הנתבעת, וקובע שלנתבעת לא עומדת טענת הגנה כלשהי ביחס לפרסומים בהם הציגה את התובעים ככאלו אשר זנחו את ילדיהם או ככאלו אשר "משתיינים בקשת על החוק". בפרסומים אלו בצעה הנתבעת כלפי התובעים עוולת הוצאת לשון הרע.

23. במצב זה יש לקבוע את הפיצוי המגיע לתובעים. בכתב התביעה, עתרו התובעים לחיוב הנתבעת בתשלום פיצוי ללא הוכחת נזק, לפי סעיף 7 בחוק. סכום הפיצוי לו עתרו התובעים בכתב התביעה הועמד על סך של 150,000 ₪.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18457-03-19 וילנאי ואח' נ' דראב ברקוביץ

לטענת התובעים, יש לחייב את הנתבעת בתשלום פיצוי כפול, לפי סעיף 7א (ג) בחוק, שכן הפרסומים שבצעה נעשו מתוך כוונה לפגוע בהם. הנתבעת מכחישה טענה זו וטוענת שכל הפרסומים שבצע נועדו לקדם את פעילותה החברתית, וודאי שלא מתוך רצון לפגיעה בתובעים.

בהתאם לסעיף 7א (ב) לחוק, מוסמך בית המשפט לחייב נתבעת לשלם לתובעים פיצויי ללא הוכחת נזק, ואילו בסעיף 7א (ג) לחוק איסור לשון הרע נקבע כי אם הוכח שהפרסום נעשה "בכוונה לפגוע" מוסמך בית המשפט לחייב את הנתבעת בתשלום "כפל הסכום".

ההוראה המקנה לבית המשפט סמכות לפסוק לתובעים פיצוי ללא הוכחת נזק, כאמור בסעיף 7א (ב) בחוק, מהווה נדבך מרכזי בשאיפה להגן על שמו הטוב של אדם. פסיקת פיצוי ללא הוכחת נזק היא איפה הכלל, ופסיקתו של כפל פיצוי היא היוצא מן הכלל.

כדי לבסס את הטענה לחיוב בכפל פיצוי מוטל היה על התובעים הנטל להראות כוונת זדון של הנתבעת. לא מצאתי בראיות שהוצגו ראיה כזו שמראה כוונת זדון של הנתבעת. הפרסומים שבצעה הנתבעת התמקדו בביקורת על התנהלות התובעים כמשפחת אומנה, ביקורת לגיטימית אפילו בוטה ואפילו שגויה, נוכח מידת החשיפה שבתרו בה התובעים עצמם בכל הנוגע לאומנה. לצד אותה ביקורת לגיטימית מצאה הנתבעת להשתלח בתובעים בעניינים החורגים מכלל עיסוק באותה אומנה, בענייניהם האישיים של התובעים ובביטוי גנאי מיותרים. אלו מהווים לשון הרע, אך לא היו במוקד הפרסומים. לא זדון ורצון לפגוע בתובעים בקשה הנתבעת, כי אם ביקורת ואפילו בוטה ומיותרת.

נוכח כל זאת, לא מצאתי קיומה של "כוונה לפגוע" בפרסומים שבצעה הנתבעת ונמצאו ככאלו המהווים לשון הרע, וטענת התובעים לכזו "כוונה לפגוע" – נדחת.

בסופו של יום נמצא שהנתבעת בצעה עוולת לשון הרע כלפי התובעים בשני ביטויים מתוך שני הפרסומים שפרסמה ובגינם הוגשה התביעה. 24.

הנתבעת בקשה בסיכומיה להפחית החיוב בפיצוי על יסוד הוראת סעיף 19 בחוק. בהוראה זו נקבע כי בפסיקת פיצויים מוסמך בית המשפט להתחשב בנסיבות בהן נמצא שהפרסומים היו חזרה על מה שכבר פורסם, אם הנתבעת הייתה משוכנעת בנכונות הפרסומים, אם לא התכוונה לתובעים ובאם התנצלה על הפרסומים. דבר מאלו לא עשתה הנתבעת. הנתבעת לא הראתה שהיא חוזרת בה ממה שפורסם כשהיא מייחסת לתובעים נטישת ילדיהם או את תפיסתם כמי אשר "משתיינים בקשת על החוק", והנתבעת לא התנצלה על הדברים.

אף שניתן לצפות ממי שעוסק בתחום התקשורת ומנצל את הבמה התקשורתית להפצת מסרים, שידע גם להכיל ביקורת על פעילותו. גם אם זו בוטה. גם אם זו איננה נכונה. ומאידך, ניתן להבין שגם ליכולת ההכלה יש גבול. כאשר הביקורת הופכת להשתלחות, כאשר זרם הביקורת הופך נהר, וכאשר אמירות הופכות למסע הכפשות ממושך – כי אז ניתן להבין את הפנייה לערכאות וההתעקשות על בירור הטענות להוצאת לשון הרע.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18457-03-19 וילנאי ואח' נ' דראב ברקוביץ

לתובעים הזכות להגנה על שמם הטוב, בפרט נוכח מה שנראה כמתקפה אישית על התובעים מצד רבים, למסע ארוך של הכפשת ואמירות בוטות בענייניהם האישיים של התובעים. ועם זאת, יש לזכור כי בסופו של יום וביחס לנתבעת מדובר בשתי התבטאויות המהוות לשון הרע מתוך הפרסומים שבצעה הנתבעת.

באיוון שבין כל אלו, אני אומד את הפיצוי לתובעים על הסך של 25,000 ₪. לא מצאתי מקום לחיוב הנתבעת בפרסום תיקון או הכחשה של הפרסומים, לפי סעיף 9 (א) (2) בחוק. מאז הפרסומים חלף זמן רב ולא מצאתי מה טעם יש בהכחשה במצב זה.

25. לא מצאתי ממש ביתר טענות הצדדים.

26. אשר על כן אני מקבל את התביעה ומחייב את הנתבעת לשלם לתובעים פיצויים בסך של 25,000 ₪.

באומדן החיוב בהוצאות יש לשים לב להיקף החרג של טענות הנתבעת בכתב ההגנה ובתצהיר העדות הראשית מטעמה. כתבי טענות אשר ללא כל הצדקה עניינית השתרעו על פני עמודים רבים וכללו טענות שאין להם קשר של ממש לעניינים שהועמדו להכרעה. בשים לב לטענות שהתקבלו, אך גם לאלו שנדחו, אני מחייב את הנתבעת לשאת בהוצאות התובעים בגין הגשת התביעה, באגרת בית המשפט וכן גם בשכר טרחת עו"ד אשר בהתחשב במכלול הנסיבות יועמד על הסך של 15,000 ₪. ניתן היום, כ"ה תמוז תשפ"ב, 24 יולי 2022, בהעדר הצדדים.

רון אילן, שופט

